

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 542/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ PRŮVĚZ], zastúpeného advokátkou Mgr. Klaudiou Szekeres, Široká 569, Tešedíkovo, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15 S 93/2012-36 z 3. marca 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 144/2015 z 23. augusta 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ PRŮVĚZ] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. Klaudiou Szekeres, Široká 569, Tešedíkovo, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 S 93/2012-36 z 3. marca 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sžo 144/2015 z 23. augusta 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok „najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Sťažovateľ je od svojho narodenia občanom Slovenskej republiky. Dňa 15. 09. 2011 získal aj občianstvo Maďarskej republiky. Podľa názoru štátnych orgánov, ktorých rozhodnutia napáda touto ústavnou sťažnosťou, nadobudnutím občianstva iného štátu sťažovateľ stratil slovenské občianstvo podľa § 9 ods. 1 písm. b) a § 9 ods. 16 zákona č. 40/1993 Z, z, o štátnom občianstve v platnom znení (ďalej len „zákon o štátnom občianstve“), sťažovateľ však s týmto nesúhlasí, pretože má za to, že uvedené ustanovenia zákona o štátnom občianstve sú v rozpore s Ústavou a medzinárodnými dohovormi, ktoré Slovenská republika ratifikovala.

Sťažovateľ pracuje ako učiteľ zemepisu na gymnáziu v [REDAKOVANÉ]. Dňa 10. 08. 2012 bol príslušníkmi policajného zboru počas vyučovania zo svojej hodiny predvedený na OR PZ v Komárne na podanie vysvetlenia o svojom občianstve a bol vyzvaný na odovzdanie svojho slovenského občianskeho preukazu, ktorý sa mal stať neplatným kvôli strate slovenského občianstva. Keďže sťažovateľ odmietol odovzdať svoj občiansky preukaz, dňa 14. 08. 2012 bol rozkazom OR PZ v Komárne č. ORPZ-KN-OPP1-P-5/2012 uznaný

vinným zo spáchania priestupku podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona o občianskych preukazoch a podľa § 14 ods. 2 tohto zákona mu bola uložená pokuta vo výške 33,- Eur. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ v zákonnej lehote odpor, o ktorom rozhodol v odvolacom konaní KR PZ v Nitre dňa 10. 10. 2012 rozhodnutím č. KRPZ-NR-OPP3-466-001/2012, ktorým odpor zamietol a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu.

Uvedené rozhodnutie napadol sťažovateľ dňa 19. 11. 2012 správnu žalobou na Krajskom súde Nitra (ďalej len „krajský súd“ alebo „KS NR“), ktorý konanie svojím uznesením zo dňa 27. 05. 2013, č. k. 15 S/93/2012-22 v zmysle § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) prerušil do právoplatného skončenia konania vedenom na Ústavnom súde SR pod sp. zn. PL. ÚS 11/2012 na základe návrhu skupiny poslancov NR SR na preskúmanie ústavnosti niektorých ustanovení zákona o štátnom občianstve SR s čl. 5 ods. 1 a 2 Dohovoru a čl. 4 písm. a) a písm. c) a čl. 11 Európskeho dohovoru o občianstve. V uvedenom konaní ústavný súd návrh poslancov zamietol z procesných dôvodov, nakoľko nebola dosiahnutá nadpolovičná väčšina hlasov všetkých sudcov ústavného súdu, tzn. nedošlo k rozhodnutiu vo veci samej. Napriek tomu po ukončení konania pred ústavným súdom Krajský súd Nitra nepožiadal o zaujatie stanoviska podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP, i keď prerušením konania predtým vyjadril svoj názor, že konanie na ústavnom súde môže mať význam pre svoje rozhodnutie. Krajský súd pokračoval v konaní o sťažovateľovej žalobe a jeho žalobu rozsudkom č. k. 15 S/93/2012-36 zo dňa 03. 03. 2015 zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie na Najvyšší súd SR. Okrem iného namietal porušenie svojich základných práv a navrhoval, aby Najvyšší súd SR prerušil konanie a obrátil sa na ústavný súd za účelom zaujatia stanoviska o súlade uvedeného ustanovenia zákona o štátnom občianstve s Ústavou. Najvyšší súd (ďalej aj „NS SR“) tento návrh rozsudkom sp. zn. 6 Sžo/144/2015 zo dňa 23. 8. 2017 zamietol a potvrdil rozsudok krajského súdu. Toto rozhodnutie bolo sťažovateľovej právnej zástupkyňi doručené dňa 09. 10. 2017.»

Sťažovateľ na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15 S/93/2012-36 zo dňa 03. 03. 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo/144/2015 zo dňa 23. 08. 2017 porušené boli.

2. Právo sťažovateľa na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15 S/93/2012-36 zo dňa 03. 03. 2015 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo/144/2015 zo dňa 23. 08. 2017 porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 15 S/93/2012-36 zo dňa 03. 03. 2015 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo/144/2015 zo dňa 23. 08. 2017 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 5. 000,- € (slovom päťtisíc eur), ktoré je povinný zaplatiť Najvyšší súd Slovenskej republiky v sume 2 500,- € a Krajský súd v Nitre v sume 2. 500,- € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov), ktorú je povinný zaplatiť Najvyšší súd Slovenskej republiky v sume 156,17 € a Krajský súd v Nitre v sume 156,17 € na účet jeho právnej zástupkyne, Mgr. Klaudie Szekeres, advokátky so sídlom v Tešedíkove, Široká 569, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 a čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 19 ods. 2 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 15 S 93/2012-36 z 3. marca 2015

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Podľa princípu subsidiarity ústavného súdu vyplývajúceho z poslednej

vety čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho práv napadnutým rozsudkom krajského súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovateľ mohol domáhať a aj sa domáhal podaním odvolania proti tomuto rozsudku na najvyššom súde.

Ústavný súd z týchto dôvodov sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku krajského súdu č. k. 15 S 93/2012-36 z 3. marca 2015, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 19 ods. 2 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 8 dohovoru, práva podľa čl. 14 paktu rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 144/2015 z 23. augusta 2017

Sťažovateľ v ďalšej časti svojej sťažnosti namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru a čl. 14 ods. 1 paktu tým, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku

- porušil jeho označené práva, lebo strata občianstva nebola predmetom samostatného ani správneho, ani súdneho konania, t. j. porušil sťažovateľove práva ich nedostatočnou súdnou ochranou,
- porušil právo sťažovateľa na ochranu súkromného života podľa čl. 8 dohovoru, ako aj právo podľa čl. 14 ods. 1 paktu,
- nevysvetlil, prečo nevyhovel sťažovateľovmu návrhu požiadať ústavný súd o zaujatie stanoviska,

a preto považuje aj napadnutý rozsudok najvyššieho súdu za neprehľadný, nepresvedčivý a arbitrárny, za taký, ktorý porušuje jeho základné právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

V obsahu práv podľa čl. 46 ústavy a čl. 6 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97, II. ÚS 27/07, IV. ÚS 284/2018).

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do tohto výkonu práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti, v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv iných.

Podľa čl. 14 ods. 1 paktu všetky osoby sú pred súdom rovné. Každý má úplne rovnaké práva, aby bol spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhoduje buď o jeho právach a povinnostiach alebo o akomkoľvek trestnom obvinení proti nemu.

K sťažovateľom namietanej neodôvodnenosti a nesprávnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd poznamenáva, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

V súvislosti s námietkou sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadné oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú

sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

V rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 144/2015 z 23. augusta 2017, ktorým tento súd potvrdil rozsudok krajského súdu a ktorým zamietol návrh sťažovateľa na prerušenie konania, sa uvádza:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky... ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.) v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu a dospel k záveru, že tomuto odvolaniu nie je možné priznať úspech...

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie oprávnenosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Senát odvolacieho súdu vychádzajúc zo skutkových zistení posudzovanej veci, dospel k zhodnému záveru ako súd prvého stupňa, že správne orgány oboch stupňov v danom prípade postupovali v súlade s citovanou právnou úpravou, vo veci si zadovážili dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, v odôvodnení rozhodnutia uviedli dôvody, na základe ktorých v danej veci rozhodli, námietkami žalobcu sa náležite zaoberali a žalovaný súčasne v dôvodoch svojho rozhodnutia sa vysporiadal so zásadnými odvolacími námietkami žalobcu. Zároveň sa krajský súd vecne správne a dostatočne vysporiadal so všetkými žalobnými námietkami.“

Najvyšší súd ako odvolací súd sa ďalej stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a doplnil tieto ďalšie dôvody:

„Žalobca... na základe výzvy... odovzdal len cestovný pas, odmietol však vrátiť občiansky preukaz, čím naplnil všetky znaky skutkovej podstaty priestupku podľa § 1 ods. 1 písm. h) zákona o občianskych preukazoch.“

Najvyšší súd zdôraznil, že *„podľa § 9 ods. 1 písm. b) zákona o štátnom občianstve k ukončeniu občianstva ex lege dochádza na základe predchádzajúceho prejavu vôle fyzickej osoby, ktorá si zvolila iné občianstvo.*

Prejav vôle fyzickej osoby so získaním nového občianstva je dobrovoľný, nenútený, a to ani orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky, a je slobodným prejavom vôle tejto fyzickej osoby. Na základe uvedeného možno konštatovať, že strata občianstva nenastane, ak fyzická osoba neprejaví vôľu nadobudnúť nové štátne občianstvo.

Za stavu, že v posudzovanej veci u žalobcu došlo k nadobudnutiu iného občianstva, mechanizmus straty občianstva bol uplatnený v súlade so zákonom.

V danom prípade aj podľa najvyššieho súdu je jednoznačné, že neodovzdaním občianskeho preukazu po strate štátneho občianstva sa žalobca dopustil priestupku v zmysle ust. § 14 ods. 1 písm. h) zákona o občianskych preukazoch. Správne orgány preto postupovali pri sankčnom postihu žalobcu v súlade so zákonom na základe skutkového stavu, ktorý nikto nespochybnil.

Senát odvolacieho súdu považuje za potrebné zdôrazniť, že žalobca v podanom odvolaní poukazoval najmä na zákonnú úpravu, týkajúcu sa spôsobov straty štátneho občianstva a postupu pri strate štátneho občianstva, ktorá však nebola predmetom preskúmvacieho konania. Ako už bolo uvedené vyššie, predmetom konania bolo preskúmať zákonnosť postupu a rozhodnutia správnych orgánov pri ukladaní sankcie za priestupok, ktorého sa mal dopustiť žalobca nesplnením svojej povinnosti odovzdať v stanovenej lehote občiansky preukaz, nakoľko zo zákona stratil štátne občianstvo, za konanie ktoré je zodpovedný.

S poukazom na okolnosti konkrétneho prípadu senát najvyššieho súdu považoval argumentáciu žalobcu za právne irelevantnú.

V súvislosti s princípmi vyplývajúcimi z Európskeho dohovoru o občianstve, odvolací súd poukazuje na článok 7 ods. 1 písm. a) Európskeho dohovoru o občianstve,

ktorý umožňuje signatárskym štátom vo vnútroštátnej právnej úprave upraviť stratu štátneho občianstva zo zákona na základe dobrovoľného nadobudnutia ďalšieho občianstva. Z tohto dôvodu sú námietky žalobcu právne nepodložené...

Pokiaľ v odvolaní žalobca citoval z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 11/2012-137 zo 17. septembra 2014... – odvolací súd konštatuje, že uvedeným uznesením bol návrh skupiny 30 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky zamietnutý z procesných dôvodov.“

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti najvyšší súd konštatoval, že právne názory prezentované v návrhoch sudcu spravodajcu a v protinávru k jeho návrhu nemajú vo vzťahu k posudzovanej veci právnu záväznosť.

Najvyšší súd vo svojom rozsudku ďalej zdôrazňuje, že „... o sťažnosti žalobcu rozhodol Európsky súd pre ľudské práva v konaní o spojení sťažnosti č. 14927/12 Fehér proti Slovenskej republike a sťažnosti č. 30415/12 Dolník proti Slovenskej republike, ktorý vyhlásil sťažnosti za neprijateľné a rozhodol o odmietnutí sťažnosti z dôvodu, že sú zjavne nepodložené. V odôvodnení svojho rozhodnutia ESLP uviedol: „Keďže podstata sťažnosti spočívala v tom, že obaja sťažovatelia aj napriek ich želaniu ponechať si slovenské občianstvo ho po získaní maďarského občianstva stratili. Súd sa vo svojom rozhodnutí zaoberal najprv touto skutočnosťou. V tejto súvislosti Súd vo svojom rozhodnutí pripomenul, že ani Dohovor, ani jeho protokoly nezaručujú právo na štátnu príslušnosť, tak ako tomu je vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, avšak nevyklúčil, že za istých okolností svojvoľné odmietnutie štátneho občianstva môže viesť k porušeniu čl. 8 Dohovoru. Avšak vzhľadom na to, že Dohovor negarantuje právo na štátnu príslušnosť, otázku, či osobe bola štátna príslušnosť odopretá svojvoľne spôsobom prípustným podľa Dohovoru, je potrebné stanoviť s ohľadom na podmienky vnútroštátneho práva. Súd ďalej uviedol, že sťažovatelia sa vo svojich sťažnostiach odvolali na svoje práva podľa čl. 8 Dohovoru. V každom prípade však poznamenal, že požiadali o maďarské občianstvo na základe vlastnej vôle v čase, keď boli v platnosti relevantné ustanovenia zákona o štátnom občianstve, a že tak urobili s vedomím si následkov svojho rozhodnutia podľa slovenského práva. Preto im s ohľadom na aplikovateľné zákonné ustanovenia nebolo odmietnuté slovenské občianstvo svojvoľne.

Za daných okolností a na základe dokumentov, ktoré mal k dispozícii, Súd nevidel dôvod na preskúvanie sťažnosti z vlastnej iniciatívy podľa čl. 8 Dohovoru, a preto sťažnosti týkajúce sa straty slovenského štátneho občianstva vyhlásil v zmysle čl. 35 ods. 3 písm. a) Dohovoru za neprijateľné ratione materiae s ustanoveniami Dohovoru a odmietol ich v súlade s čl. 35 ods. 4. Čo sa týka namietaného čl. 1 Protokolu č. 1 samostatne a v spojení s čl. 14 Dohovoru, Súd poznamenal, že vzhľadom na to, že sťažovateľ a nekonkretizovali skutočnosti, ktoré podľa nich vyústili do porušenia tohto práva, vyhlásil v tomto smere sťažnosti za zjavne nepodložené a odmietol ich.“.

Ústavný súd pri preskúmaní namietaného rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 144/2015 z 23. augusta 2017 konštatuje, že najvyšší súd v označenom rozsudku podrobne uviedol a odôvodnil spôsob aplikácie a výkladu príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (§ 76 ods. 6 a 8 Občianskeho súdneho poriadku) aj v kontexte novej právnej úpravy (na ktorú poukazuje sťažovateľ vo svojom odvolaní najvyššiemu súdu) so zreteľom na konkrétne konanie a rozhodol v súlade s nimi.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci ústavný súd zastáva názor, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, ktorým tento súd potvrdil rozsudok krajského súdu, nie je arbitrárny a nepresvedčivý, keďže právne závery v ňom uvedené nie sú v zjavnom vzájomnom rozpore či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Najvyšší súd ako súd odvolací podal výklad relevantných ustanovení zákona č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktoré sa týkajú otázok straty štátneho občianstva. Zdôraznil skutočnosť, že predmetom konania bolo preskúmať zákonnosť postupu a rozhodnutia správnych orgánov pri ukladaní sankcie za priestupok (neodovzdanie občianskeho preukazu v stanovenej lehote), pričom poukázal aj na princípy vyplývajúce z úpravy Európskeho dohovoru o občianstve. Vo svojom rozsudku zistil, že vykonané dokazovanie správnymi orgánmi bolo náležite vyhodnotené, a v hodnotení dôkazov nezistil právne pochybenie ani logické nesprávnosti, ani vady, ktoré by mali vplyv na zákonnosť napadnutého rozsudku.

Ústavný súd na základe uvedených skutočností považuje rozhodnutie najvyššieho súdu za dostatočné a udržateľné aj vzhľadom na jasnosť a presvedčivosť odôvodnenia v uvedených otázkach. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom uvedeným v napadnutom uznesení nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti tohto názoru ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

Vo vzťahu k ostatným právam, porušenie ktorých sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta, ústavný súd uvádza, že sťažovateľ vo svojom odvolaní zo 4. mája 2015 podanom proti rozsudku krajského súdu č. k. 15 S 93/2012-36 z 3. marca 2015 najvyššiemu súdu porušenie týchto práv (čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 8 dohovoru, čl. 14 ods. 1 paktu) explicitne vôbec nenamietal (svoje odvolanie najvyššiemu súdu koncipoval ako návrh na prerušenie konania pre účely preskúmania súladu označených ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnom občianstve“) s čl. 5 ods. 2 ústavy a v tej súvislosti ako návrh na zrušenie označeného rozsudku krajského súdu) a ani v sťažnosti ústavnému súdu namietané porušenie týchto práv v zásade nijako neodôvodnil a nevysvetlil (odkaz na znenie právnej úpravy a zahrnutie týchto práv do petitu sťažnosti zjavne nemožno považovať za dostačujúci dôkaz, resp. opis spôsobu namietaného porušenia). Ústavný súd sa preto uvedenými námietkami sťažovateľa ani nezaoberal.

Ústavný súd napokon konštatuje, že námietky sťažovateľa týkajúce sa výroku najvyššieho súdu o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania [návrh najvyššiemu súdu, aby postupoval podľa § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku a aby predložil ústavnému súdu návrh na konanie o súlade zákona o štátnom občianstve s ústavou] a jeho odôvodnenie sú neopodstatnené; najvyšší súd postupoval pri rozhodovaní o tejto otázke v súlade s právnou úpravou, keď uvedený návrh sťažovateľa na základe podrobného odôvodnenia svojho postupu a rozhodnutia zamietol. O tom, či konajúci súd využije postup podľa § 109 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016), t. č. podľa § 162 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov je vecou jeho posúdenia.

Ústavný súd s odkazom na svoju stabilnú judikatúru tiež uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Za porušenie základného práva pritom nemožno považovať neúspech v konaní. Inak povedané, obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania, preto nie je možné považovať nevyhovenie návrhu v konaní pred všeobecným súdom za porušenie tohto práva (I. ÚS 3/97).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa namietajúceho porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojitosti s čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 8 dohovoru a čl. 14 ods. 1 paktu rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 144/2015 z 23. augusta 2017 (vrátane jeho námietky proti zamietnutiu jeho návrhu na prerušenie konania; pozri už uvedené) odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa ako celok, preto už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutých rozsudkov krajského súdu a najvyššieho súdu uvedeným v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2018